Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 31-10-23
Kenmerk: ADV/23 - 17551
Zaaknr: Z47060
Datum voorstel: 10-10-2023
Portefeuillehouder: Wethouder ing. L. Mulder

Onderwerp: Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027

Voorstel

1. De programmabegroting voor het jaar 2024 vast te stellen en het voordelig resultaat ad. € 1.152.000 ten gunste te brengen van de algemene reserves;
2. De programmabegroting 2024-2027 voor de jaren 2025-2027 voor kennisgeving aan te nemen en te gebruiken als basis voor toekomstbestendig beleid;
3. De meerjaren investeringsprognose (MIP) vast te stellen, zoals opgenomen in de 'samenvatting' van de programmabegroting;
4. Een bestemmingsreserve wegen in te stellen;
5. Af te wijken van de Financiële verordening 2021 artikel 4 lid 2 en aan te passen bij het opstellen van de volgende Financiële verordening.

Inleiding

Begroting 2024 positief voor gemeente Staphorst

Bijgaand treft u de begroting 2024, inclusief de meerjarenraming 2025 - 2027 en de financiële onderbouwing voor het komende jaar aan. Het begrotingssaldo 2024 is 1,15 miljoen euro positief. We staan nog steeds voor grote uitdagingen als het gaat om de hoeveelheid aan (wettelijke) taken als gemeente, terwijl de bekostiging vanuit het Rijk onzeker blijft. We hadden gehoopt om meer duidelijkheid en compensatie te krijgen vanuit het Rijk, gelet op de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds. Vooral de lagere inkomsten vanaf 2026 vanuit het Rijk (gemeentefonds) leveren een uitzonderlijke financiële situatie op voor bijna alle gemeenten. Deze jaarschijven sluiten daarom ook met negatieve saldi. We doen daarom ook een stevige oproep naar het Rijk: "geef gemeenten een reële compensatie voor de taken die zij doen."

Ambities gaan door

Ondanks de lagere inkomsten vanuit het Rijk blijft Staphorst staan voor de opgaves die er liggen. Gemeente Staphorst blijft werken aan een veilige en leefbare woon- en werkomgeving. We blijven ons inzetten voor de (preventieve) zorg voor onze inwoners en de thema's als uitbreiding bedrijventerrein, woningbouw en de verkeersveiligheid. Waarbij er vanuit de landelijke overheid ook taken bij blijven komen, die we oppakken. Denk bijvoorbeeld aan de vluchtelingenopvang, klimaatopgaven en de invoering van de omgevingswet. In 6 jaar tijd zijn de uitgaven gestegen van 37 miljoen naar bijna 61 miljoen euro, dit wordt met name veroorzaakt door de uitbreiding van het takenpakket.

Realistische begroting
Voor alle domeinen is er gekeken waar sprake is van hoge prijsstijgingen en de betreffende budgetten zijn aanvullend geïndexeerd, zodat er sprake is van een realistische begroting. We blijven ook kritisch op onze eigen kosten, op basis van de jaarrekening analyse zijn diverse budgetten structureel verlaagd.

Financieel beeld
In de begroting 2024-2027 wordt voortgezet op de koers van een robuuste begroting: de structurele lasten worden gedekt vanuit structurele middelen en de reserves zijn op een dusdanig niveau dat risico's kunnen worden opgevangen en er ruimte is om te kunnen investeren. De ambities vanuit de Zomernota 2023 en het collegeprogramma zijn in deze begroting verwerkt. Net als voorgaande jaren zorgen de fluctuaties en onzekerheden voor een bepaalde mate van grilligheid en ramingsinstabiliteit. Voor de jaren 2024 en 2025 is er nog sprake van een overschot. De jaarschijven 2026 en 2027 zijn daarentegen negatief, de voornaamste oorzaak is de algemene uitkering. Waar vanuit het Rijk het voornemen eerst bestond om de nieuwe financieringssystematiek in te laten gaan in 2026, bleek uit de Voorjaarsnota 2023 dat dit is doorgeschoven naar 2027. In aanloop naar deze nieuwe financieringssystematiek is de eenmalige € 1 miljard die voor 2026 beschikbaar gesteld was bij de septembercirculaire 2022, vanaf 2027 structureel opgenomen in de meicirculaire 2023. Inmiddels heeft het demissionaire kabinet in de Miljoenennota 2024 de nieuwe systematiek voor de jaarlijkse indexering van de algemene uitkering vanaf 2027 geïntroduceerd, zonder instemming van de VNG. De financiële gevolgen van deze nieuwe financieringssystematiek zijn opgenomen in de septembercirculaire 2023.

Argumenten
Op grond van de gemeentewet zijn gemeenten verplicht de begroting van het komende jaar vast te stellen en deze uiterlijk 15 november in te dienen bij de Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel.

Kanttekeningen
Indien de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is en de meerjarenraming dit evenwicht niet hersteld en/of niet wordt voldaan aan de indieningstermijn van 15 november zal het college van Gedeputeerde Staten de gemeente onder preventief toezicht plaatsen.

Keuze en effect
N.v.t.

Beleid- en regelgeving
- Gemeentewet
- Besluit Begroting & Verantwoording
- Financiële verordening 2021

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen
De begroting 2024 is structureel en reëel in evenwicht. Dat wil zeggen dat de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten. De jaarschijven 2024 en 2025 tonen ruim positieve saldi. De jaarschijven 2026 en 2027 zijn daarentegen negatief. Zoals in onderstaande tabel is weergegeven, is er geen sprake van een meerjarig structureel sluitende begroting.

Begrotingssaldo zonder incidentele baten en lasten	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo	1.152 V	1.306 V	1.526 N	1.773 N
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	418	395	372	347
Structureel begrotingssaldo	1.570 V	1.701 V	1.154 N	1.426 N

(x € 1.000 - N = Nadelig, V = Voordelig)

De septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds is, zoals gebruikelijk, niet verwerkt in deze begroting. Na verwerking van de septembercirculaire 2023, door middel van een eerste begrotingswijziging, worden de (structurele) begrotingssaldi meerjarig positiever. De (structurele) begrotingssaldi blijven daarentegen negatief voor de jaarschijven 2026 en 2027.

In afwijking van artikel 4 lid 2 van de Financiële verordening 2021 is in de begroting 2024 geen rekening gehouden met een post onvoorzien met de omvang van € 2 per inwoner (afgerond op € 1.000). De afgelopen jaren is de post onvoorzien niet tot nauwelijks gebruikt, resulterend in een voordeel op de post onvoorzien in de jaarrekening. Veelal wordt ervoor gekozen om in de jaarlijkse voortgangsrapportage kleine onvoorziene uitgaven (eenmalig) bij te stellen. De reservepositie van de gemeente Staphorst is dusdanig gezond dat eventuele eenmalige onvoorziene kosten opgevangen kunnen worden in de voortgangsrapportage of jaarrekening.

Zoals opgenomen in de zomernota 2023, hoofdstuk 6 Motie 131 "versneld robuust maken begroting", wordt vanaf 2024 het groot onderhoudsbudget wegen verlaagd met € 400.000. Dit budget wordt ingezet voor de langetermijnplanning van de vervanging van wegen. De vervanging van wegen moeten geactiveerd en afgeschreven worden. Door het instellen van een bestemmingsreserve wegen en de verlaging van het onderhoudsbudget wegen hier jaarlijks aan te doteren, kunnen de kapitaallasten die hieruit voortvloeien gedekt worden.

Uitvoering
Via de voortgangsrapportage en de jaarrekening legt het college verantwoording af over de voortgang van de begroting 2024 en het gevoerde beheer.

Communicatie
Om de inwoners te informeren is in "De Staphorster" van 17 oktober een artikel over de gemeentebegroting gepubliceerd. Daarnaast heeft er op dinsdag 17 oktober een persbijeenkomst plaatsgevonden.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken
De begroting en meerjarenraming wordt digitaal aangeboden, deze is te raadplegen via de begrotingsapp: https://staphorst.begrotingsapp.nl/.

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.

De raad van de gemeente Staphorst; Zaaknr. Z47060

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 10-10-23

Gelet op:
- Gemeentewet
- Besluit Begroting & Verantwoording
- Financiële verordening 2021

B E S L U I T:

1. De programmabegroting voor het jaar 2024 vast te stellen en het voordelig resultaat ad. € 1.152.000 ten gunste te brengen van de algemene reserves;
2. De programmabegroting 2024-2027 voor de jaren 2025-2027 voor kennisgeving aan te nemen en te gebruiken als basis voor toekomstbestendig beleid;
3. De meerjaren investeringsprognose (MIP) vast te stellen, zoals opgenomen in de 'samenvatting' van de programmabegroting;
4. Een bestemmingsreserve wegen in te stellen;
5. Af te wijken van de Financiële verordening 2021 artikel 4 lid 2 en aan te passen bij het opstellen van de volgende Financiële verordening.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Staphorst van 14-11-23

J. ten Kate , voorzitter

S.M.H. Voortman ,griffier